

Podplukovník gšt. František Ambrož:

Několik poznámek k rozkazovací technice.

I. Sebe důkladnější a úplnější rozkaz není k ničemu, dojde-li k vykonatelnému pozdě nebo je-li dokonce předstížen vývojem událostí.

Touto větou bychom se měli řídit při volbě způsobu rozkazování a při zpracovávání a vydávání rozkazů. V poslední době bylo dosaženo již značných úspěchů v zjednodušení a urychlení rozkazovací techniky. Přece však se stále ještě setkáváme i v učilištích, zvláště při aplikačních a jiných cvičeních u vyšších velitelství a při závěrečných cvičeních s rozkazy (zejména operačními a zpravodajskými rozkazy) zbytečně dlouhými, opakujícími často ustanovení předpisů a libujícími si v podrobnostech provádění s takovou důkladností, že se zdá věru zbytečné, aby podřízený velitel, který podobný rozkaz dostane, ještě něco svého k němu připojoval. Vycházíme namnoze ještě z mylného názoru, že jen dlouhý rozkaz je dokonalý, zapomínáme, že musí vyhovovat praktické potřebě, aby byl vydán především včas.

Pokud jde o delší rozkazy učilišť, dávané jako řešení různých aplikačních a jiných cvičení, třeba ovšem poznamenat, že bývají obyčejně přímo označeny nebo bývají aspoň míněny jako souhrn částečných, zvláštních a podobných rozkazů. Jsou tedy jen jakýmsi souhrnem toho, co bylo v daném případě postupně a různým způsobem nařízeno (ústně, přípravnými, částečnými, zvláštními rozkazy) a nejsou tedy vždy prováděcími rozkazy v pravém smyslu slova. Bohužel nejsou vždy, všude a všemi takto chápány a stávají se velmi často vzory, jichž se používá — mnohdy doslova a nekriticky — k zpracování rozkazů při podobných případech v běžné praxi.*)

Ať z toho neb onoho důvodu vydáváme tedy stále ještě dlouhé rozkazy, snažíme se jedním dlouhým rozkazem nařídit vše a daleko dopředu (mnohdy bez ohledu na možnou měnivost situace), ač na mnohou věc bylo zatím dostatek času a ostatní mohlo být daleko rychleji a snadněji nařízeno několika postupnými (podle naléhavosti) a hlavně krátkými rozkazy. Lpíme na formě (na př. že u vyšší jednotky musí být stůj co stůj vydán všeobecný operační rozkaz), zapomínáme, že jen obsah je to hlavní a pak rychlost, s jakou se to, co nařizujeme, má vzhledem na situaci dostat k prováděcímu, resp. čas, kdy to tam musí být, má-li prováděcí sám mít možnost vydat své rozkazy včas a bez ukvapení.

Dlouhé rozkazy potřebují ovšem dlouhé doby ke koncipování a zpracování, jich vydání se pozpožďuje a rozkazy docházejí i při dobrém spojení (natoh potom při poruchách a závadách v něm) k prováděcím pozdě, mají pak být u nich čteny, studovány a zpracovány ve vlastní rozkazy za podmínek mnohdy nepříznivých (noc, nedostatek světla a přístřeší, špatné počasí a p.). Pokud toto zpoždění má za následek při našich krátkodobých mírových cvičeních jen určitou nervositu z čekání a ev. újmu na odpočinku podřízených velitelů, není snad tak zle, ačkoliv i tomu třeba se vyhnout. Hůře je tomu již při cvičeních, začne-li opožděným vydáváním rozkazů trpět i trupa, a ještě hůře, má-li pak dokonce nepříznivý vliv na vývoj a průběh operací. Projdou-li tyto případy při mírových cvičeních celkem

*) Proto by bylo lepší i při aplikačních a jiných cvičeních požadovat nebo jako řešení podávat řadu skutečně vydaných částečných, zvláštních a podobných rozkazů, aby byla patrná nejen rozkazová technika, ale názorně ukázán i způsob velení. Vyžaduje to ovšem od autora cvičení větší práce. Pozn. redakce.

hladce, nebude tomu tak jistě ve válce a může to často mít velmi vážné následky.

Musí proto být společnou snahou nás všech, abychom v každém jednotlivém případě volili — podle situace — nejvhodnější způsob rozkazování, abychom rozkazování zjednodušili a hlavně urychlili a přizpůsobili je tak co nejlépe vývoji a spádu operací.

II. Rozkazovací techniku nutno tedy stále přizpůsobovat situaci a jejímu vývoji tak, aby nikdy nebyla příčinou opoždění provedení daného úkolu.

Rychlost rozkazovací techniky musí proto být úměrná rychlosti, s níž se mění situace. A situace se bude měnit tím rychleji, čím rychlejších bojových prostředků budeme my nebo nepřítel používat. Abychom udrželi krok, resp. nutný náskok v rozkazování se stoupající rychlostí novodobých bojových prostředků a tudíž rychlostí anebo možností jejich zásahu (letectvo, motorisované a mechanisované jednotky), musíme především volit co nejrychlejší způsoby rozkazování a použít těch nejrychlejších pojítek, neboť pro mozkovou práci velitele a jeho spolupracovníků (štábů) budeme musít rezervovat stále touž dobu jako dosud; zde se totiž může uplatnit rychlost v myšlení jen individuálně.

Kromě toho budeme ovšem musít zkrátit také dobu (časové rozpětí), pro niž je rozkaz vydáván, neboť s rychlostí novodobých bojových prostředků anebo s časovou možností jejich zásahu zkracuje se i doba, pro kterou rozkazy mohou být předvídány a vydávány.

Jak tedy prakticky urychlíme vydávání rozkazů a přizpůsobíme je rychlému vývoji situace?

Především dosáhneme rychlejšího vydání rozkazů, jsou-li vydávány po částech podle pořadí naléhavosti, místo najednou. Má-li na př. vyšší jednotka provést rychle pochodovou operaci, aby po ní někde a nějak zasáhla do průběhu operací, uděláme dobře, uvedeme-li ji nejdříve krátkým rozkazem do pochodu a vše ostatní, co k provedení první části úkolu, t. j. pochodu, nepotřebuje, nařídíme jí novým rozkazem až za pochodu. Tento způsob nejen urychlí rozkazování a tím i provedení daného úkolu, ale odpovídá také nejlépe event. vývoji situace, neboť po nastoupení pochodu v. j. mohla se situace zatím změnit a nemusí odpovídat té, na podkladě níž by byl vydán rozkaz najednou a pro celou činnost této v. j. Není třeba pak event. měnit rozkaz, neboť byl vydán podle pozdější a skutečnosti lépe odpovídající situace.

Z toho už vyplývá — a bude tomu tak musít být všeobecně vzhledem na pravděpodobný rychlý spád novodobých operací — že bude třeba vydávat rozkazy na dobu mnohem kratší; tím se též nejen zkrátí jejich délka, ale urychlí také doba vydání; rozkazy budou lépe odpovídat vývoji situace, nebude třeba rozkazy již jednou dané v jejich jádře měnit a tím se vyhneme možné a velmi nepříjemné eventualitě — ordre, contreordre, lésoordre. Bohužel nejsou dnes ještě řídkým zjevem rozkazy, nařizující činnost podřízených jednotek na příliš dlouhou dobu dopředu, s celým žebříkem cílů, z nichž většina se ukáže v průběhu operace zbytečnou (na př. za přibližování) a celou litanií prováděcích podrobností, z nichž mnohé vzhledem k tomu, že se situace zatím jinak vyvinula, musí být dodatečně měněny.

Nebo vezměme za příklad útok vyšší jednotky. Chceme (zamýšlíme) jej provést, řekněme, ve 3 fázích. Stačí přece, nařídíme-li podrobně provedení 1. fáze (s cílem obvyčejně v dosahu našeho dělostřelectva) a naznačíme jen útočícím jednotkám, co mají dělat, kdyby nepřítel povolil, ustoupil. To ostatní je hudba vzdálené budoucnosti; situace a naše krásné předpoklady se mohou změnit, neboť máme proti sobě vůli nepřítel, na niž nemáme vlivu. K tomu, abychom nařídili provedení dalších fází, máme dost času; vždyť provedení 1. fáze potrvá jistou dobu, v níž dostáváme nové, čerstvější a skutečnosti lépe odpovídající zprávy; přemístění děl si vyžádá rovněž značné doby — tedy dosti času, aby štáb mohl vydat včas nový rozkaz k provedení další fáze.

To ovšem vyžaduje, aby velitel a jeho štáb byli ustavičně v činnosti, sledovali vývoj situace a připravovali podle něho další činnost — prostě řídili boj.

To jsou asi dvě základní a podstatné možnosti, jak urychlit rozkazování a přizpůsobit je vývoji situace (vydávat rozkazy po částech a na kratší dobu).

Pokud jde o způsob rozkazování, bude mít největší vliv situace (na bojišti), hlavně pak posouzení naléhavosti zásahu v daném prostoru a čase a pohotovosti k zásahu těch jednotek, kterým má být rozkaz dán. Všeobecně půjde buď o rozkazy ústní (nebo telefonické), nebo písemné (podle okolností Hughesem).

Je-li nebezpečí v prodlení a jde-li tedy o rychlý zásah a získání času, bude nutné vydávat rozkazy ústní buď přímo a v místě velitele, o jehož jednotku jde, nebo povolat velitele této jednotky k sobě, nebo vyslat, resp. povolat důstojníky (gen.) štábu k příslušným velitelům (ten neb onen způsob podle situace a naléhavosti). Je třeba zdůraznit, že osobní styk nejvíce urychlí vydání rozkazů. Využívejme tedy při rozkazování co nejvíce osobního styku a nebojme se dát ústně i důležité rozkazy, snad právě proto, že jsou důležité. Řečené slovo platí za mnoho slov psaných. Je sice pravda, že litera scripta manet, ale — máme přece a musíme mít také trochu vzájemné důvěry. Je ostatně vždy možno i narychlo ústně dávaný rozkaz zachytit na papíře (pobočníci, důst. štábu) jako dodatečné potvrzení a dokument. I v případě, kdy situace zrovna nevyžaduje vydání ústních rozkazů, nebude nikdy na škodu, povolat k sobě podřízené velitele a informovat je předem ústně o zamýšlené operaci, nežli ještě vydáme příslušný písemný rozkaz. Budou tak předem a včas orientováni, a je-li třeba, objasní a vysvětlí se ihned to, o čem by mohly být pochyby; usnadní a urychlí se tak jejich myšlenková práce a vydání jejich vlastních rozkazů.

Ovšem nesmí toto povolávání, resp. odvolávání velitelů býti na újmu jejich bojové činnosti. Je-li pluk, vyšší jednotka a p. v boji, patří velitel na bojové stanoviště a nemá být odvoláván. V tom případě vyšle k němu nadřízený velitel důstojníka štábu.

Máme-li dostatek času, budeme rozkazy dávat většinou písemně, což ovšem nikterak nevylučuje předchozí ústní informaci velitelů, jak právě uvedeno.

Velmi se usnadní a urychlí vydávání rozkazů, používá-li se při něm map, resp. náčrtů k zakreslení situace, v nichž se znázorní úkol dotčené jednotky a sousedů (směry postupu, hlavní úsilí, postupné cíle,

pásma činnosti) a jen to, co se nedá v mapě (náčrtu) zakreslit, řekne se ústně, resp. na papíře ve formě rozkazu.

Pohotovost k zásahu a vhodnost podmínek pro zásah jednotek bude mít rovněž vliv na způsob a pořadí rozkazování. Máme-li na př. přemístit dvě nebo více jednotek, kterých má být použito k nějaké bojové akci, bude nutné uvést do pohybu především tu z nich, která má buď delší nebo namáhavější cestu nebo potřebuje delší doby k přípravě boje (vlivem nepříznivého terénu a pod.) nežli ty druhé.

Pokud jde o formu rozkazování, použijeme — podle situace a potřeby — různých druhů rozkazů. Mohou to být:

1. přípravné rozkazy; jejich účelem je, zpravit rychle a velmi krátce (aviso!) podřízené jednotky o tom, jaká činnost je v nejbližší době čeká, aby beze spěchu a včas mohly učinit nutné přípravy. Používá se jich zejména tehdy, je-li pro krátký čas obava, že rozkaz, nařizující jim podrobněji jejich činnosti, dojde dosti pozdě. Ale i tehdy, předpokládáme-li nebo víme-li, že rozkazy k jednotkám dojdou dosti brzo, není přípravný rozkaz na škodu; naopak, je i tehdy velmi účelný. Může být telefonický nebo písemný (event. Hughesem).

2. Zvláštní rozkazy — proto, že nemají platnost všeobecnou pro všechny podřízené jednotky, nýbrž nařizujeme jimi nějakou činnost jen některé nebo některým jednotkám. Obsahují jen to nejnutnější, co jednotka k splnění svého úkolu musí vědět. Mohou zase být — podle okolností — telefonické nebo písemné (event. Hughesem).

3. Operační, resp. všeobecné operační rozkazy (u v. j.), mající platnost všeobecnou pro všechny podřízené jednotky a nařizující provedení určité fáze operace. Zde možno i označit tuto fázi, na př. (všeob.) operační rozkaz pro útok dne a p.

Nutno však poznamenat, že normální všeobecné rozkazy potřebují dlouhé doby ke koncipování, vydání i čtení. V pohybné válce a při použití novodobých rychlých bojových prostředků jistě se příliš neosvědčí. Jsou dokonce radikální názory, že všeobecný operační rozkaz je jen pro archiv jednotky.

4. Částečné rozkazy (ne jako název — ale jako pojem), jimiž postupně, po částech a podle naléhavosti (viz vpředu) nařizujeme provedení určité operace. Označení těchto rozkazů bude pak různé podle jednotlivých, postupně nařizovaných fází; na př. rozkaz pro pochod, rozkaz pro ubytování, pro zaujetí PS; nebo rozkaz pro zaujetí útočné sestavy a rozkaz pro útok a p.

Tím ovšem ještě nejsou vyčerpány různé formy rozkazování; víme ještě o různých směrnících, instrukcích, odborných rozkazech, rozkazech zpravodajských, po spojení atd.

Jedno však třeba poznamenat: ať rozkaz nazveme tak neb onak, nezáleží tak na názvu (je to zase jen forma), jako na obsahu. Ten je hlavní a rozhodující — název pak vedlejší. V praxi ovšem pro jednotnost budeme se přidržovat obvyklých a celkem již vžitých názvů.

Po stránce obsahové je nutné, aby rozkazy byly co nejkratší, při tom však jasné a srozumitelné; proto třeba z nich vypustit všechny běžné reglementární věci, vyjadřovat se stručně, jasně a jadrně (žádné kulaté fráze) a psát skutečně jen to, co jednotky musí k provedení svého úkolu vědět. S výhodou možno někdy mnohé shrnout do tabulek; jsou

přehledné, zkracují rozkaz a usnadňují velmi jeho čtení. Nesmíme však zapomínat, že písemné rozkazy jsou vlastně nejzdlouhavější způsob rozkazování, ježto technické (mechanické) pořízení těchto rozkazů a manipulační práce (zvláště u vyšších jednotek, kde bude mnoho adresátů), vyžadají si často více času nežli celé koncipování. Je třeba rozkazy především napsat (prvopis), po napsání pečlivě srovnat, pak vytisknout (rozmnóžít), opatřit adresou, dát do obálek a rozeslat. Proto právě musí být naše rozkazy co nejkratší. Vžila se u nás již určitá forma rozkazů (zejména všeob. op. rozkazů) a nelze o ní říci, že by nebyla na př. přehledná. Je, ale — rozkazy jsou příliš dlouhé. A chceme-li je zkrátit, budeme musít šetřit i slovy, hlavně zbytečnými slovy a slovy ne naprosto nutnými k porozumění rozkazu. Proč píšeme na př. do našich rozkazů titulky (názvy) jednotlivých článků, mnohdy značně dlouhé (všeobecná situace, zprávy o nepříteli, úkol, úmysl, sestava nebo úkoly v. j. nebo jednotek 1. sledu, úkoly dělostřelectva, ženijního vojska, letectva, styk a spojení atd.), když z obsahu článku zřejmé a jasně vidíme, o čem jde. Řekne někdo, že jde jen o pár slov, že je tak rozkaz přehlednější a p. Ano, ale slova dávají řádky a řádky odstavce; psaní těchto titulků ať ručně nebo na stroji a jejich podtrhování zdržuje; je to ostatně jen zvyk, neboť zvykneme-li si rozkazům bez titulků článků, budou nám zrovna tak přehledné jako s titulky. Jde o obsah, ne o formu. A budeme-li při tom psát do rozkazů jen věci skutečně nutné, vyjadřovat se stručně, jasně, jadrně a třeba úsečně, jak to odpovídá představě vojáka, podíváme se, jak se najednou takový rozkaz zkrátí.

Z toho vidíme, že volit v dané situaci nejvhodnější způsob rozkazování, formu a obsah rozkazu je také kus umění velitelského. A správná volba přispěje značně k zjednodušení a urychlení rozkazování.

Ale rychlost rozkazování je také těsně spjata a značně závislá na rychlosti dodávání; tomu je třeba rovněž věnovat nemenší pozornost a péči. Novodobá, zdokonalená a rychlá pojitka nenechají nás ani tu v nesnázi; jen jich třeba umět vhodně a účelně využít.

Motorová vozidla (auta, motocykly) budou vždy rychlým a poměrně nejspolehlivějším pojítkem. Třeba ovšem pamatovat na to, aby s důležitými, časově naléhavými a pod. rozkazy byli posíláni důstojníci (i štábu), aby byla co největší jistota, že rozkazy dojdou na pravé místo a včas.

Drátová pojitka: telefon (tolik proskribovaný, kámen úrazu a hromosvod při našich mírových cvičeních) je vlastně pojítkem velmi rychlým, zprostředkujícím nadto nepřímou osobní styk. Trochu čipernější a zběhlejší obsluha, více kázně na síti a hlavně — pořádný kabel a máme výborné pojítko. Pravda, ve válce snad méně spolehlivé a jisté (častá přerušení linek, možnost zachycení zpráv — ovšem zase spíše v nejpřednější části sítě).

Hughes (mezi vyš. velit.), výborné, poměrně rychlé, věrné a písemně reprodukcující pojítko. U nás namnoze ještě nedoceněný a málo využívaný. Dobrá obsluha, kázeň v provozu a určitá stabilita umístění jsou nezbytnou podmínkou jeho dobré výkonnosti.

Radiotelegrafie, dobré pojítko, ale méně výkonné (šifrování), vhodně spíše k dodávání kratších rozkazů.

Uvedeme-li ještě letoun, spojku pěší neb jízdní (a pro blízkou budoucnost radiofonii, přístroje „Hell“), máme asi všechna používaná pojítka. Na jejich vhodném a účelném využití podle jejich výkonnosti

a spolehlivosti a podle důležitosti a naléhavosti odesílaných rozkazů závisí velkou měrou rychlost rozkazování.

S h r n e m e - l i, tedy:

vydávat rozkazy po částech podle pořadí naléhavosti;

vydávat je na kratší dobu a přizpůsobovat vývoji situace;

volit podle situace a její naléhavosti nejvhodnější způsob rozkazování a formu rozkazu;

vydávat rozkazy krátké (stručné), ale jasné a srozumitelné,

využít vhodně a účelně pojítek k dodání rozkazů.

To by byla asi cesta k zjednodušení a urychlení našeho rozkazování.

III. Všimněme si nyní činnosti ve štábu v. j., předcházející vydání rozkazů pro určitou operaci. Víme, že před každým rozkazem předchází rozhodnutí velitele (činnost velitelská); pak třeba rozhodnutí zpracovat ve formu různých rozkazů, tyto rozkazy napsat, resp. natisknout, rozmnožit a rozeslat (práce štábu, práce manipulační a dodání). Pro tyto činnosti je třeba určitého času, který ovšem za různých okolností a u jednotlivých štábů bude různý. Všeobecnou snahou musí být, zkrátit tuto dobu na minimum.

Praxe nám již dala určité zkušenosti a jistou průměrnou dobu, potřebnou k vydání rozkazů. Vezmeme za příklad v. j., která má provést noční přesun z prostoru A do prostoru B. Všeobecný operační rozkaz nadřízeného velitelství došel k velitelství divise na př. ve 14.00 hod.; zahájení pochodu po setmění, na př. v 19.00 hod. Činnost ve štábu divise počíná ve 14.00 hodinou (kdyby štáb teprve v tuto hodinu začal s prací) a doba potřebná k vydání rozkazů by se jevila asi takto (vzato v úvahu jen 3. odděl. štábu — u ostatních oddělení štábu by tomu bylo obdobně, podle materie, kterou tato oddělení zpracovávají):

Čas (hod.)	Velitel	1. důstojník	2. důstojník	3. důstojník	Pisárna a manipulace	
14.00	Rozhodnutí	Příprava map; studium situace			Podle postupu práce (psaní, přezkoušení, tisk, resp. roz- množení; ode- slání příprav. event. zvl. roz- kazů; přípra- va obálek; při- pravení všeob. op. rozkazu k rozeslání.	
15		Návrh na u- bytování, po- chodovou se- stavu a roz- dělení cest	Příprava obrazců přesunu	Redakce pří- pravného roz- kazu event. zvláštních rozkazů		
30						
45						
15.00						
15		Vypracování obrazců přesunu		Redakce a event. úprava textu všeob. op. rozkazu		
30						
45		Vypracování pochod. tabulky				
16.00		Rozdělení rozkazů (potřebná doba podle okolností i kratší).				
15						
30						
45						
17.00	Podpis*)	Rozdělení rozkazů (potřebná doba podle okolností i kratší).			Odeslání rozkazů — příchod k podřiz. jednotkám (podle vzdálenosti).	
15						
30						
45						
18.00						

*) To je hodina, která přijde v čelo všob. op. rozkazu (hodina vydání). Platí i pro ostatní rozkazy.

Z tabulky, která odpovídá podle zkušeností asi praxi, vidíme, že doba od příchodu rozkazu nadřízeného velitele až do dodání vlastních rozkazů podřízeným jednotkám je značná a pohybuje se mezi 3—4 hodinami (podle operace, o níž jde — organisace pochodu a vydání rozkazů pro pochod a ubytování vyžaduje obvykle delší doby než operace ostatní). A víme též z praxe, že dosti často trvá vydání takového všeob. operačního rozkazu ještě déle než 3—4 hodiny. Příčina může být buď ve veliteli nebo ve štábu.

Dobrá a účelná organisace a dělba práce v štábu je další podmínkou k zjednodušení a urychlení rozkazování. (Možné rozdělení práce je vidět z tabulky.)

V daném případě pak je zřejmé, že začala-li by práce ve štábu v. j. teprve po dojití rozkazu od nadřízeného velitele, t. j. ve 14.00 hodin, zbývá na práci podřízených velitelů (začali-li by pracovat v 18.00 hod.) a uvedení jednotek do pohybu jen 1 hodina, což je ovšem málo. Je tedy třeba urychlit rozkazování, zkrátit event. dobu pro vydání rozkazů a umožnit i podřízeným jednotkám, aby mohly v klidu a bez kvapu připravit a organisovat svůj pochod. Jak?

Nezapomeňme především, že velitelé, štáby i jednotky žijí v dané situaci a sledují její vývoj a mohou svoji nastávající, resp. budoucí činnost do značné míry předvídat. Jestliže na př. máme provést přibližování, je velmi pravděpodobné, že dojde v dalším ke střetnutí — je-li nepřítel též v pohybu, nebo k normálnímu zjednání dotyku, zahajovacímu boji, event. přímo k útoku — je-li nepřítel v postavení. Můžeme tedy mnohé předem uvážit a připravit.

V daném případě bude velitel v. j. a jeho štáb z rozkazů nadřízeného velitele pro předchozí činnost v. j., zejména z jeho úmyslu, za situace, jaká právě je, a z event. předem daných informací nadřízeným velitelem buď přesně nebo aspoň zhruba vědět, jaký úkol (činnost) v. j. v nejbližší době čeká, a to dříve ještě, nežli dojde všeob. op. rozkaz nadřízeného velitele. Může tedy velitel připravovat již své rozhodnutí a štáb připravit mnohé pro vydání rozkazů (příprava map, studium situace, ubytovacích možností v pravděpodobném anebo známém novém ubytovacím prostoru, sestava, cesty pro přesun, změření vzdáleností, příprava obrazců přesunu a pochodové tabulky). Jakmile pak dojde rozkaz nadřízeného velitele, srovná se vše připravené se zněním rozkazu; velitel dá své definitivní rozhodnutí a štáb dá se do zpracování rozkazů, při čemž právě s výhodou použije připravených již věcí. Při tom je nutné vhodně a účelně rozdělit práci, aby šla co možná souběžně a ne postupně. Také manipulační práce (psaní, tisk, resp. rozmnožování rozkazů a jejich výpravu) třeba dobře organisovat a urychlit. Dobře zapracovaný personál je zde velkou výhodou. Tím možno získat hodně času.

Zatím ovšem podřízené jednotky čekají, zvědavý, co se bude dít. Je třeba myslet také a především na ně, neboť ony to jsou, které vydávaný rozkaz mají provést, a třeba jim to co nejvíce usnadnit. Nejméně tím, že jim ihned, jakmile je přesně známa další činnost v. j., pošlem krátký a stručný přípravný rozkaz, aby mohly včas vykonat nutné přípravy. A čeká-li některé jednotky zvláštní úkol, zpravíme je o něm zvláštním rozkazem. Můžeme však učiniti i více. Jakmile se velitel v. j. definitivně rozhodne, možno oznámit podřízeným jednotkám rozhodnutí

velitele buď telefonicky, je-li spojení zřízeno (opatrnost!), nebo spoj-kami, styčnými důstojníky jednotek, kteří jsou u velitelství v. j. (Mezi vyššími jednotkami — divise, sbor, armáda — s výhodou použijeme hughesu; nebo se povolají od podřízených vyšších jednotek důstojníci štábu, jimž se dá rozhodnutí velitele a event. další nutné pokyny k provedení nastávající operace.) Tím dáme podřízeným jednotkám možnost, aby již souběžně pracovaly o svých rozkazech, mnohou věc předem nařídily a získaly tak náskok. Písemné rozkazy nadřízeného velitele, které dojdou později, jsou pak spíše jen potvrzením toho, co bylo dříve jednotkám již řečeno, a může už jít jen o podrobnosti provedení, tedy v celku jen o event. malé změny nebo doplňky, které nebudou jednotkám činit potíží. Podmínkou ovšem je, aby rozhodnutí nadřízeného velitele nebylo event. dodatečně a podstatně měněno.

To, co zde bylo řečeno jako příklad pro přesun (pochod), platí obdobně i pro jiné operace. Že se tímto způsobem urychlí rozkazování a usnadní zejména práce podřízených jednotek, je snad jasné.

IV. Předchozí poznámky a úvahy mají být příspěvkem ke snaze, zjednodušit a urychlit rozkazování a přizpůsobit je vývoji situace. Náš způsob rozkazování, založený na určitých vžitých typech a vzorech rozkazů, je často ještě pomalý a těžkopádný. Použití novodobých rychlých bojových prostředků vyžaduje a také si vynutí použití pružnějšího a rychlejšího způsobu rozkazování, odpovídajícího lépe rychlým změnám situace. V každém rozkaze, který neodpovídá situaci, je velké nebezpečí. Aby velitel mohl velet, t. j. všeobecně dávat rozkazy odpovídající situaci, musí především vědět. A vědět znamená mít zprávy, mít je rychle a včas ze vzdáleností, odpovídajících možnému zásahu nepřítele a vlastní možnosti, resp. pohotovosti k zásahu. A má-li je, musí mít možnost je uplatnit, musí mít možnost velet. V obojím případě znamená to mít spojení, a to spojení rychlé a výkonné. (Stálo by za zvláštní úvahu, jak je organisovat, neboť proti motorům rychlých pozemních jednotek bude nutno postavit rychlejší pojítka, t. j. elektrické — telefon, radiotelegrafii, radiotelefonii — a motory vzdušné — letouny.)

Velitel bude musit být pružný ve velení. Pružnost velení je však v obráceném poměru jak s dobou potřebnou k vydání a dodání rozkazů, tak i s dobou, na kterou jsou tyto rozkazy vydávány. Proto jeho rozhodnutí musí být rychlá a krátká a na krátkou dobu, jako reakce na známou situaci. A rozkazy? Zcela jistě se neuplatní vždy dobře rozkazy písemné a naprosto ne rozkazy dlouhé. Naopak — krátké a stručné rozkazy, nařizující jen to nejnutnější a dodávané nejrychlejšími pojítky. Nebo — podle situace a potřeby — vyslání důstojníků štábu (auty, letouny), kteří na místě a přímo jménem svého velitele nařídí vše, čeho třeba.

Jen tak bude moci naše rozhodování udržet krok s pravděpodobným rychlým vývojem situace v novodobém boji.